

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

---

11. MAI 1950

A V I N N H O L D E T :

HALVARD DEN HELLIGE - KRISTEN SAMFUNNSÅND
DE USIKRE TROMPETER - MENNESKET OG MASKI-
NEN - FRANSKE VALFARTSTEDER - UTLANDET

NESTE NUMMER KOMMER 1. JUNI 1950

NR.

17

18

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberget. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 14. MAI: 5. søndag etter påske. Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30. Mandag: Johannes Baptista de la Salle, bekj. G a n g d a g. Tirsdag: Ubaldus, bisk., bekj. G a n g d a g. Onsdag: Paschalis Baylon, bekj. G a n g d a g.

TORS DAG 18. MAI: Kristi Himmelfartsdag. Ep. Ap. Gj. 1, 1—11. Ev. Mark. 16, 14—20. Fredag: Peter Celestin, pave, bekj. Lørdag: Bernard av Siena, bekj.

SØNDAG 21. MAI: Søndag etter Kristi Himmelfartsdag. Ep. I. Pet. 4, 7—11. Ev. Joh. 15, 26—27; 16, 1—4. Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag: Oktavdager. Fredag: Filipp Neri. Lørdag: Pinseaften.

SØNDAG 28. MAI: Pinsesøndag. Ep. Ap. gj. 2, 1—11. Ev. 14, 23—31. Pinsemandag: Ep. Ap. gj. 10, 34 og 42—48. Ev. Joh. 3, 16—21. Tirsdag: Oktavdag. Onsdag: Imbredag. Torsdag: Oktavdag. Fredag og lørdag: Imbredager.

OBS. Onsdag 31. mai, fredag 2. juni og lørdag 3. juni er i m b r e d a g e r og forplikter til abstinens, men ikke faste.

OSLO KATOLSKE MENIGHETS- PLEIE, Akersv. 5

Kontoret er åpent tirsdag og fredag fra kl. 10—1.

Dr. theol. J. van der Burg:

Den bibelske lære om

RETTFERDIGJØRELSEN

En sammenligning mellom den katolske Kirkes og Luthers lære.

Kr. 2.15.

KATOLSK BØNNEBOK

Kr. 8.50.

ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5, Oslo

Hvert enkelt nummer av

«ST. OLAV»

er en prekestol, der troens sannhet blir forkynt utover landet. Bladet som forsvarer Kristi Kirke og orienterer om dens liv og lære.

«St. Olav» trenger din støtte, —
ditt abonnement!

MERK!

VÅRT BLADS
EKSPEDISJON ER
FRA NÅ AV LUKKET
OM MANDAGENE
ISTEDET FOR
SOM TIDLIGERE
OM ONSDAGENE

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

11. MAI

NR. 17-18

Halvard den Hellige (1020—1043)

I anledning av Oslos byjubileum bringer vi denne artikkelen av Lars Eskeland

(Skrevet i 1939)

Harald Hårfagre hadde forsøkt å samle alle norske landsdeler til et rike, men det var ingen lett oppgave. Det egentlige Norge var den gang det vi nå kaller Vestlandet og Trøndelag. Det varte lenge før Østlandet ble en fast del av riket, og særlig tok det lang tid før landsdelene i Viken (landet omkring Oslo-fjorden) ble fast sammensveiset med det øvrige land.

Men så hendte det at en ung vikkværing måtte lide martyrdøden for en dåd som lyste av dyp kristendom. Det fikk umåtelig virkning. Han ble opphøyet til helgen og fikk sitt hvilested i Mariakirken i den nye by Oslo. Helgenen, kirken og byen reiste seg på én gang. St. Halvard sto jevnstids med St. Olav og Sta. Sunniva, og deres tre helgenkroner bandt Norge sterkere sammen enn alt annet. Det nytter ikke å nekte det: kristendommen med sine helgener og Den katolske kirke i sin helhet var det som fullbyrdet Harald Hårfagres samlingsverk og gjorde nordmennene til et folk.

Historien om St. Halvard gir oss et klart bevis for at kristendommen i St. Olavs tidsalder trengte dypt ned i folkelivet og omdannet de mest mottagelige til en kristelig fullkommenhet som fikk den store mengde til å løfte øyet i forundring: de så det evige livs krefter røre seg og kunne ikke stå likegyldige. En ny helgen var for folkelivet som en løftestang, en ny hellig gåte med stor tiltrekningskraft. Det gjaldt ikke minst den helgen som reiste seg midt i folket for alles øyne.

Historien om St. Halvard må være meget pålitelig, fordi den var så lett å kontrollere. Hans far, Ve-

bjørn, var bonde og kjøpmann og bodde på gården Huseby i Lier ved Drammensfjorden. Hans mor var på mødresiden nær beslektet med St. Olav.

Fra sin tidligste barndom ble Halvard elsket og æktet av alle for sin opphøyde livsførsel, sin lydighet mot foreldrene, sine rene seder. Da han nådde opp i ungdomsårene, begynte han å hjelpe faren med hans forretninger. Når han skulle dele gods med sin bror, brukte han to vektlotter, et mindre for seg og et større for broren.

På en handelsreise kom han til Gottland. En av innbyggerne ved navn Botvid kom ned til kjøpmannskapet. Han spurte hvorfra de kom og hvem de var og fikk full beskjed. Da han så Hallvard, sa han: «Hvem er denne unge mann?» Halvard nevnte sitt navn og sin slekt. Botvid sa: «Dine ansiktstrekk er merkelige og edlere enn de andres som er med deg. Det bæres meg for at noe vidunderlig stort venter deg i fremtiden, og derfor innbyr jeg deg og alle dine kamerater til gjestebud hos meg.» Han bevertet dem godt og ga dem gode gaver, og særlig utmerket han Hallvard på alle måter og ga ham alt det han hadde bruk for til en god hjemferd.

Det gikk en tid uten særlige hendelser. Men så var det en vår Hallvard var hjemmefra på handelsferd i nabobygden. Han kom ned til fjorden og dro en båt ut av båthuset for å ro over på den andre siden. Da kom en fruktsommelig kvinne og ba ham så inderlig om å ta henne med. Han lot henne sette seg bak i båten og la fra land. Tre mann kom løpende ned til stranden, dro en annen båt ut og satte etter dem. Da spurte Hallvard om hun kjente disse menn.

KRISTEN SAMFUNNSÅND

VI. ANSVAR

Av dominikanerpater A. J. Lutz

Jesus sammenlikner sin Kirke med en bygning. «På dette fjell vil jeg bygge min Kirke.» I ånden ser vi kanskje Kirken foran oss under bildet av en romersk basilika eller en middelaldersk katedral, ferdigbygget en gang for alle, uforanderlig i sin opprinnelige skikkelse, mens den profane verdens ansikt uavlatelig skifter. I denne forestilling er det noe sant, men også noe usant. Sant er det at Kirkens grunnvoll og grunnstruktur er evige. For Kirken, det er Jesus Kristus selv, «den samme i går som i dag og i all evighet», og Kirkens grunnstruktur er det apostoliske prestedømme med hierarki og apostolat, den åpenbarte og dogmatiske formulerte sannhet, og de sakramenter Kristus har gitt oss, for gjennom dem å la oss få del i sin frelsende nåde. Men det ville være uriktig å betrakte Kirken som en gang for alle ferdigbygget i dens endelige og fullkomne skikkelse.

De andre bilder Jesus og apostlene bruker for å fremstille Kirken for oss, viser klart at den her på jorden uten opphør utformer seg videre. Kirken er en levende

organisme: *Kristi Legeme*. Den er et Vintre med levende grener, som stadig renses for stadig å bære nye frukter. Petrus, visstnok i bevisstheten om å være det fjell som Kirken er bygget på, anskueliggjør den også under form av et byggverk. Men han gjør straks oppmerksom på at den består av *levende* stener. «Kom til Ham, den levende sten, som ble vraket av menneskene, men er valgt ut og æret av Gud, og bli selv som levende stener, bygget opp på Ham til et åndelig hus.» (I. Pet. 2.)

Som alle levende organismer skal Kirken derfor vokse uten stans. I en dobbelt retning skal den utfolde sin livskraft: *innad*, slik at de kristne fastere og fastere blir innlemmet i Kristus ved en levende tro og likedannet med Ham ved et hellig liv; *utad*, slik at flere og flere mennesker, familier og nasjoner tar imot den kristne åpenbaring og den kristne frelse. For Kristus er død for hele menneskeslekten. Så lenge det finnes kristne som er det bare av navn, eller andre som hårdnakket holder seg utenfor den kristne enhet, har Kirken ikke oppnådd

Hallvard den hellige.

Etter maleri av Gösta af Gejerstam.

«Ja,» sa hun. «De vil nok ha fatt i deg, hva har du gjort?» spurte han. «Det er sant at det er meg de vil ha fatt i — men jeg er sakesløs person i det de beskylder meg for, — de sier jeg har stjålet.» «Våger du å bevise det ved å bære gloende jern?» «Ja, det vil jeg gjøre, så sant de vil skåne meg.»

Så ropte mennene til Hallvard og spurte hvorfor han som var en så god mann og sønn av hederlige foreldre, ville ta seg av et så slett kvinnfolk. «Slipp henne så hun kan få den død hun fortjener!» «Hva ondt har hun da gjort?» «Hun har brutt inn i vår brors hus for å stjele.» «Hvordan gjorde hun det?» «Hun rykket jernbøylen ut av dørstolpen.» — «Jamen det kan bare en meget sterk mann makte,» svarte Hallvard. «Og når ingen har sett henne gjøre det, og det ikke er funnet tyvekoster hos henne, hvorfor skal hun da dø? La henne få lov til å bevise sin uskyldighet og ellers vederfares rett etter loven. Jeg vil gjerne betale bøter for henne, om så skal være på grunn av den tilstand hun er i. Vær så rolige!»

Men mennene ble rasende, fordi han tok saken på denne måte, og en av dem spendte sin bue og skjøt en pil gjennom Hallvards bryst. Deretter drepte de kvinnen og jordet henne på stranden. Men om martyrens hals bandt de en sten og senket liket i fjorden. Han ble funnet av noen trofaste menn fra Lier-bygden. De hadde søkt etter ham med snodde vidjer. Disse grønnedes siden mange ganger, sier en saga. Dette er et skjønt bilde på den livsfornyelse hans liv og død vitnet om og hjalp frem hos andre.

sin fulle vekst. Og så lenge det finnes mennesker på jorden som ikke kjenner Jesus Kristus og hans Kirke, har Kirken heller ikke oppnådd sin endelige skikkelse og hele sin livsfylde.

Den frelsende og helliggjørende kraft som bevirker Kirkens livsutfoldelse, er ingen annen enn Kristus selv, Han er Kirkens iboende livskilde. Han er med den alle dager inntil tidenes ende som sannhet, som Prest og offer. Det er Han som forkynner livets ord. Det er Ham vi møter som tilgivende og livgivende kjærlighet i dåpen og i de andre sakramenter. «Uten meg kan dere intet gjøre.» Allikevel er det hans vilje at alle kristne skal kjenne seg ansvarlig for Kirkens fremgang og forpliktet til å virke med Ham med dette mål for øye.

I den organisme som er *Kristi Legeme* gjelder den samme naturlov som ligger til grunn for alle organismers utvikling: de enkelte organer, ja, til og med den minste celle i det organiske stoff er alle virksomme, bidrar alle til hele organismens trivsel. Alle mottar, og alle gir. Det liv de mottar av selve livsprinsippet, sjelen, gir de videre, hver på sin måte. La bare et eneste organ svikte, så lider hele legemet. En liknende naturlov hersker i de menneskelige samfunn. Alle ledd i den sosiale organisme har hver sin egen livsfunksjon, sitt arbeid. De mottar og de gir. Nekter de å gi og ligger de under for fristelsen til egoistisk å stenge seg inn i sitt eget Jeg for bare å søke seg selv, blir de årsak til uorden og til nedgang for seg selv like så vel som for de andre. Slik er det i de *helliges samfunn*. Den livskraft alle mottar, når de blir innlemmet i Kristus, er ikke bare en kilde til lys, glede og fred for den enkelte, men tilskynder ham til å medvirke til hele organismens ytre vekst og indre fasthet og motstandskraft. Alle blir Guds medarbeidere. Og sjelen i denne virksomhet er den samme himmelske makt som fikk Guds Sønn til å komme til jorden som Frelser: Kjærligheten. «Så har Gud elsket verden at Han ga oss sin Sønn den Enbårne.»

Hele den kristne åpenbaring og hele frelsesverket har sitt utspring i Guds evige Kjærlighet, den hellige Ånd. Likeledes er den hellige Ånd drivkraften i alle livsfunksjoner i Kirken, fra hierarkiets høyeste trin til det enkleste hjem, hvor en from mor lærer sin barn å be Fader Vår og å gjøre Korsets tegn. «Tjenestene er mangfoldige, men Herren er den samme.» (I. Kor. 12.) Grunnbetingelsen for all kristen aksjon, hvilken form den enn kommer til å anta under de skiftende jordiske forhold, er altså det å leve i nåden, dvs. å være besjelet av en oppriktig kjærlighet til Gud og til våre medmennesker for Guds skyld. Et vennskap som grunner seg på naturlige egenskaper er ikke nok. Det vi må elske hos menneskene er ikke alene og ikke først og fremst deres intelligens, eller deres edle sinnelag, ikke engang deres fromhet og hjerterenhet, men den egenskap som er felles for alle, gode og onde, venner og fiender, nemlig at alle har den samme Fader i himmelen, at alle er, eller er kalt til å bli Guds barn i forening med Guds evige Sønn som lemmer på Kristi Legeme. «Vi elsker hverandre fordi vi er Kristi lemmer. Vi elsker Jesus Kristus fordi Han er det Legeme hvis lemmer vi er. Alle er ett; den ene er i den andre, på samme vis som de tre guddommelige personer.» (Pascal.)

En så ren og opphøyet kjærlighet velder ikke frem av vårt naturlige hjerte. Den bunner i «Guds kjærlighet som er utøst i våre hjerter ved den hellige Ånd». (Rom. 5.) Opplyst av Guds Ånd vil vi da også være i stand til å skjelve mellom den ekte kristne kjærlighet og den bare

tilsynelatende. Det finnes nemlig en falsk kjærlighet som kaller seg kristen. Den går under navnet «toleranse». Mener man med dette ord den gode vilje til å forstå også medmennesker, til å leve oss inn i deres tankegang også når de tar feil, til å bære over med deres skrøpeligheter, så er dette nok ekte kristen kjærlighet. Kristus var uendelig overbærende med alle dem som fór vill av menneskelig svakhet og uvitenhet. Men Han var ubønnhørlig når det gjaldt opprør mot sannheten som sådan. Sannheten er i seg selv absolutt intolerant. Ingen medlidenhet, intet vennskap kan gjøre at f. eks. et historisk faktum opphører å være et faktum, eller at to setninger som sier det motsatte, kan være sanne begge to. På den guddommelige åpenbarings område er sannheten enda mer intolerant. For her gjelder det ikke bare den intellektuelle fred, som blir forstyrret ved en selvmotsigelse, men det som står på spill er menneskeslektens evige frelse, og på samme tid det jordiske samfunnslivs orden og fremgang, all den stund forakten for Guds åpenbaring også tar grunnun bort under moralen. Uendelig medlidende var Kristus, offervillig og hengivende inntil døden på korset for alle mennesker. Allikevel sa Han at den som ville være hans disippel måtte «hate far og mor», dvs. å sette alle hensyn til side når de er en hindring for hjertets fullkomne overgivelse til Kristus. Under påskudd av kjærlighet å ringeakte kristne dogmer som den eller den ikke synes om, eller å forlange at den katolske Kirke skal fornekte seg selv som Kristi sanne Kirke og finne seg i å stå på like linje med de religiøse samfunn som har skilt seg fra den, alt dette kan være inspirert av et godt hjertelag, men i seg selv er det en krenkelse av den guddommelige sannhet, et forsøk på å trekke det guddommelige ned på de jordiske interessers plan, som det går an å kjøpslå om. Kjærligheten kan ikke skille lag med sannheten. Begge er av Gud, og i Gud er kjærlighet og sannhet identisk med selve den guddommelige natur. En av de mangfoldige nådegaver som den hellige Ånd er opphav til i Kirken er derfor «å dømme om åndene», dvs. å skjelve mellom sann kristen inspirasjon og menneskelige illusjoner.

De egentlige samfunnsdannende og samfunnsbevarende gjerninger, nemlig Evangeliets forkynnelse, feiringen av den eukaristiske gudstjeneste, forvaltningen av de andre sakramenter, den kirkelige lovgivning og omsorgen for kristen samfunnsdisiplin, er det apostoliske prestedømmes oppgave. Kristus selv fortsetter gjennom det sin egen prestelige gjerning inntil tidenes ende. Men fra apostlenes dager av har også det kristne legfolk medvirket til troens utbredelse og forsvar og til Kirkens indre vekst og enhet. Alle følte trang til å gi videre hva de selv hadde mottatt. Den samme trang, den samme plikt kjenner de kristne til alle tider. Den hellige Ånds kjærlighet og bevisstheten om at den guddommelige Åpenbaring er hele menneskehetens felles Gode, oppfordrer dem til meddelelse.

I den forstand kan vi si at alle kristne er prester. «Et hellig prestedømme» sier Petrus. Det uutslettelige kjennemerke som Dåpens sakrament påtrykker sjelen, er nettopp et bilde på Kristi prestedømme. I fellesskap med Kristus er alle løftet «opp over denne verden og alle kalt til å frembære åndelige offer, som tekkes Gud ved Jesus Kristus». (1. Pet. 2.) Dette alminnelige prestedømme som meddeles ved Dåpen gjør ikke det hierarkiske prestedømme overflødig, likeså litt som de åndelige offer som alle kristne frembærer: bønn, kjærlighet, lidelse i samfunn med Kristus, selvfornektelse, kan erstatte det

eukaristiske offer. Inntil tidenes ende er apostlenes og deres arvtagere det synlige redskap for Kristi usynlige virksomhet som den Gode Hyrde, som sannhetens lærer og som det evige Offer. Allikevel er alle kristne på sin måte prester. Det var ut fra den tanke at Pave Pius XI organiserte «Den katolske aksjon». Det katolske legfolk skal i fellesskap med biskoper og prester utbre og forsvare troen, motarbeide kristendomsfiendtlige strømninger, føre villfarende tilbake til Kirken, øke Kirkens levedyktighet midt i en verden hvor antikristne makter uten opphør reiser seg mot den.

Taler og skrifter, studiesirkler og diskusjonsmøter, private samtaler med venner eller motstandere har sin store betydning og er uunnværlige. «Vær alltid rede til å forklare dere for hver som krever regnskap av dere for det håp som bor i dere.» (1. Pet. 3, 15.) Men av meget større verdi er det at de kristnes hele adferd i det private og i det offentlige liv, stemmer overens med deres tro og således blir et vitnesbyrd om at Guds sannhet, rettferd og kjærlighet er steget ned til jorden i Jesu person. «La deres lys lyse for menneskene, så de kan se deres gode gjerninger og prise deres Fader som er i himlene.» (Matt. 5.) Petrus gjentar denne formaning som han hadde hørt fra Mesterens munn: «Elskede, jeg legger dere på hjerte at dere som fremmede og utlendinger holder dere fra sanselige lyster som strider mot sjelen.» (1. Pet. 2, 11—12.) Med sorg i hjertet tenker Frelseren på dem som ikke bare forsømmer sin plikt til å bygge opp, men som dessuten river ned ved sitt dårlige eksempel. «Ve denne verden for forargelsens skyld.» De mest harmfulle ord Jesus har uttalt gjelder ikke Judas som forrådde Ham, heller ikke Pilatus som lot Ham korsfeste, men de skriftlærde og fariseerne som ved sitt ugudelige liv holdt andre borte fra Gud. Alle mennesker, men fremfor alt alle kristne, skulle huske det. «Er jeg min brors vokter?» kan en bli fristet til å spørre med brodermorderen Kain. Jo, vi er ansvarlige for hverandre. For vi er «hverandres lemmer», sier Paulus. Vi er et samfunn grunnet på et felles liv i Kristus. Alle er ansvarlige for alle. Vi skal bære hverandres byrder. Den innerste livskraft i det kristne samfunn er kjærligheten, først og fremst under form av omsorg for hverandres evige liv i Gud. For alle som ved sitt dårlige eksempel forfører andre til synd, gjelder apostelens fryktelige ord: «Og så går din bror fortaapt, han for hvem Kristus er gått i døden!» (1. Kor. 8, 11.)

Vi er Guds medarbeidere, både når det gjelder vår personlige helligjøring og våre medkristnes. Gud ville gjøre sitt rikes vekst til en viss grad avhengig av oss. Nekter vi å gjøre det gode som Gud gir oss kraft til å gjøre, nekter vi å overvinne det onde, når Gud med sin nåde vil komme oss til hjelp, så går en del av Kristi frelsende nåde og av Kirkens indre livsenergi tapt ved vår skyld. De forfallsperioder Kirken til tider lider under, kommer ikke derav at Kristi kjærlighet til Kirken er blitt mindre. Den kan ikke bli mindre, men vi mennesker kan lukke våre hjerter for den og kaste Guds nåde bort. «Vi legger dere på hjerte at dere ikke til unyttig tar imot Guds nåde.» (2. Kor. 6.) Måtte alle alvorlig overveie disse Apostelens ord og bli klar over det ansvar de tar på seg hver gang de gir et dårlig eksempel, eller forsømmer å gi et godt.

Som oftest er vel de fromme kristnes liv skjult for verden og synlig alene for «Faderen som ser i det skjulte». De fleste av deres gode gjerninger er ikke lysende i den forstand at de ved sin ytre glans gjør inntrykk på andre, minner dem om deres plikt eller oppmuntrer deres svake

vilje. Ikke desto mindre bidrar de til Kirkens indre velferd og øker dens ekspansjonskraft. For det verdifulle, det samfunnsfornyende i et liv etter Jesu forbillede, ligger ikke først og fremst i at menneskene ser det, men at det er besjelet av Guds kjærlighet. Kristi frelsesverk har sin kilde i kjærligheten. Er vårt liv virkelig et samfunnsniv med Kristus, så er våre gode gjerninger, de synlige og de usynlige, Kristi egne gjerninger, og våre lidelser Kristi lidelser. En from bønn i hjertets ensomhet, et hjertesukk båret av lengsel etter Gud, et ydmykt «Ja, Fader!» når Gud lar sorg og sykdom og skuffelser komme over oss, en modig reisning av vår vilje for å overvinne en fristelse, alt dette er andre mennesker ikke vitne til! Allikevel virker det «oppbyggende», fordi Kristus lever i oss og vi i Ham og fordi disse hellige gjerninger av den grunn innebærer noe av Kristi frelsende kjærlighet.

Det er av den største viktighet å ha dette for øye, for å dømme riktig om Kirkens aksjon, det være seg overfor troende kristne som det gjelder å veilede til større fullkommenhet, eller overfor avkristnede samfunnslag, eller overfor hedninger på misjonsmarken. For et overfladisk blikk er f. eks. en eneboer, eller munk og nonne i kontemplative klostre avskåret fra å gjøre noe for samfunnet, for det kirkelige så vel som for det politiske. Mange lar seg friste til å betrakte dem som svake eller feige mennesker, som i egoistisk omsorg for sin egen sjelero flykter fra livets kamper. Kristus dømmer annerledes, og virkelig opplyste kristne har ikke vanskelig for å forstå det store og samfunnsbevarende i et liv i bønn og bot og ensomhet. «Die Stille der Ewigkeit ist stärker als Sturm». (Gjertrud von le Fort: «Hymne an die Kirche».) «Hver sjel som løfter seg opp, høyner verden». (Newman). Selv den svakeste, den minst begavede kan gjøre meget for Kirkens fremgang, når de elsker Gud av hele sin sjel og sin neste for Kristi skyld. Uten kjærlighet er de genialeste handlinger uten verd. Med kjærligheten derimot har et glass vann evighetsverdi, og enkens ringe skjerv blir større enn en kapital ofret til Gud av et mindre rent hjerte. Ekte kristen samfunnsånd sporer altså til alle former for ytre aksjon, alt etter de evner enhver har fått, men først og fremst oppfordrer den til en fullkommen omvendelse til Kristus i kjærlighet, hjerterenhets, selvfornektelse, iver til å «bære sitt kors».

Det er foreningen med Kristus de katolske teologer tenker på når de sier at våre gode gjerninger er fortjenstfulle, ikke bare for oss selv, men også for andre. De protestantiske teologer steiler overfor denne påstand at vi overhodet kan fortjene noe annet enn helvetet. Riktig oppfattet er imidlertid den katolske lære om fortjenesten en vesentlig bestanddel av Evangeliet. Først og fremst skulle det være en avgjort sak at vi ikke mener å fortjene Guds nåde med våre gode gjerninger. Guds nåde er Guds frivillige gave til mennesker som ved synden var blitt Guds fiender, «vredens barn», sier Paulus. De gode gjerninger er en virkning av Guds nåde, ikke årsak til den. Men så snart vi ved Kristi frelsende kjærlighet er gjenfødt som Guds barn, «delaktige i den guddommelige natur», (2. Pet. 1) drives vi også av den hellige Ånd til å leve etter Jesu forbilde, til å være fattige i ånden, saktmodige, rettferdige, barmhjertige, rene av hjerte, fredselkende, sterke i motgang. Alle disse gjerninger er gode, ikke fordi de er våre, men fordi de er «gjort i Gud», (Johs. 3, 21) dvs. inspirert av Gud og fullført med nådens hjelp. Og alle disse gjerninger er fortjenstfulle, fordi Gud har besluttet å gi oss en lønn for dem, nemlig himmelen,

De usikre trompeter

Kjetterne er gitt oss for at vi skal vokse og nå ut over umyndighetsalderen, sa den hellige Augustin.

Intet har mektigere stimulert den forlengst glemte erkjennelse at politikken og Statens handlinger, folkets og den enkelte samfunnsborgers liv, må være uttrykk for tro, for tro på mål og mening med menneskets liv, enn kommunismens utfordring.

Kommunistene er de store kjettere som tror på sin egen falske religion som de har i sinne å påtvinge andre; dens truende nærhet og kraft tvinger resten av verden til å spørre seg selv om hva den egentlig tror på. Bare for få år siden hadde ingen kunnet tenke seg muligheten av at navnet Karl den store ville bli nevnt som et alvorlig argument i en debatt i Underhuset, men i dag har vi opplevd det. For noen dager siden uttalte Winston Churchill: «Karl den stores vidsynte plan må tilpasses vår tids forhold,» og siterte samtidig følgende fra en tale av general de Gaulle: «Hvorfor skulle ikke Rhinen bli den gate hvor européerne møtes i stedet for å være den kløft som skiller fiendtlige leire?» General de Gaulle's og dr. Adenauer's taler (dr. Adenauer har slått til lyd for en fransk-tysk union. Red. anm.) og general de Gaulle's karakteristikk av dr. Adenauer som en god tysker hvis tale han betegner som «ekkoet av Europas kalling», peker på det eneste som er konstruktivt mulig; og Winston Churchill har øyeblikkelig gitt et positivt svar. Det bemerkelsesverdige er at han i sitt svar går så langt tilbake i tiden, forbi de siste tre århundrer, forbi Whig-tradisjonens stolte periode og det insulære Britannia, til noe som ligger enda lenger tilbake i tiden, til noe dypere — akkurat som general de Gaulle gjorde. Om general de Gaulle uttalte Churchill:

«Det finnes ingen i Frankrike i dag som med større kraft og ødeleggende virkning kunne ha satt

seg imot en fransk-tysk forsoning. Han representerer de mektigste krefter som kunne ha fylket seg på den gale siden.»

Hadde general de Gaulle bare vært nasjonalist og patriot, er det meget sannsynlig at han hadde vært på den gale siden. Men han er også katolikk. Dr. Adenauer som er en fremtredende borger av byen Köln og en representant for sivilisasjonen på den venstre Rhin-breidd, lever i en tradisjon med mindre forstyrrelser og ferre brudd. Men det er naturlig at virkningen av katolsk tro må bli å sikre befolkningen der mot de tragedier og utskielser som følger både av individuelt hovmot og nasjonalistiske fordommer. Regjeringssjefene både i Spania og Portugal har bevart sine folk og under trusler og fristelser holdt hodet klart. Deres katolisisme har meget å gjøre med den klokskap de har lagt for dagen. I motsetning til dem ble Mussolini offer for både personlig og nasjonalt hovmod, hvilket igjen skyldtes hans irreligiøsitet. Den katolske statskunst i Europa i dag kommer også til uttrykk i en personlighet som Robert Schumann, en annen statsmann ved Rhinen. Denne statskunst bør følges med oppmerksomhet og oppmuntres fordi den — og bare den — bygger på en felles solid grunn og balanserer mellom to store og gyldige realiteter: nasjonene og det større fellesskap de er uttrykk for.

Andre talere i den nevnte debatt i Underhuset nådde ned til denne dypere grunn. «Vår tro,» uttalte mr. Boothby, «er ennå ikke sterk nok. Våre motstandere er folk som har helliget seg sin oppgave. Deres ledere vet hva kampen gjelder; all deres energi, deres resurser og avgjørelser er rettet mot det mål de har satt seg: maktens monopol. Alt. Innenfor en slik ramme og mot en slik bakgrunn må jo det som vi i Vestens verden forstår med demokrati fortone seg som noe fullstendig menings-

«Gled og fryd dere, for deres lønn er stor i himmelen.» (Matt. 5.) Gud har laget frelsesordenen slik at vi skal få det evige liv som en lønn for det gode vi gjør på jorden i samfunn med Kristus som er vårt liv. Overalt i det Nye Testamente møter vi denne sannhet.

Men taler vi om å fortjene noe for andre, f. eks. at de skal omvende seg o. l., så mener vi noe annet. Vi vet at vi ikke kan kreve det som en lønn. Kristus alene, som ved Inkarnasjonens mysterium har gjort seg selv ansvarlig for hele menneskeslekten, kan fortjene oss andre nåden og frelsen på den måten. Men alle som lever i Kristus, kan ved sine gode gjerninger fortjene Guds gaver for andre på det vis teologien kaller «de congruo», dvs. det er rimelig, det stemmer overens med Guds godhet at Gud oppfyller vårt ønske, når vi gjør en god gjerning i den hensikt derved å hjelpe andre som er i nød. Hvorfor er det rimelig? Enda en gang ikke fordi disse gjerninger er våre, men fordi de springer ut av den kjærlighet som den hellige And skaper i vår sjel, og fordi også vårt ønske om å komme andre til hjelp er blitt fremkalt i vårt hjerte av Guds kjærlighet. Skulle det være urimelig å tro at Gud vil gi oss hva Han selv oppfordrer oss til å be om? Kanskje har vi selv fått troens nåde fordi en eller annen from kristen, som vi først blir «kjent

med» i himmelen, har ofret sine barmhjertighetsgjerninger eller sine lidelser for oss med et blikk på den Korsfestede.

Martyrenes død er et eksempel som griper oss «fordi de er våre lemmer.» (Rom. 12, 5.) Et felles bånd knytter oss sammen. «Deres fasthet kan forme vår fasthet, ikke bare ved eksemplets makt, men fordi deres standhaftighet muligens har fortjent oss vår.» (Pascal.)

Stort er vårt ansvar i de helliges samfunn, men ærefullt og oppløftende. For vi er Guds medarbeidere på det verk som består i all evighet, når kulturer og verdensriker er blitt borte som støvfnugg i vinden: Jesu Kristi frelsesverk.

A. J. Lutz, O. P.

Hermed er pater Lutz's artikkelrekke «Kristen samfunnsånd avsluttet. Den første artikkel står i nr. 5—6 for 9. febr. i år og har fortsatt i numrene 7—8, 9—10, 11—12, 15—16.

Vi bringer lesernes takk for den instruktive serie, som forfatteren trass i sin alvorlige øyensykdom påtok seg å skrive for vårt tidsskrift og på så fremrakende måte har gjennomført.

Red.

løst.» Og han fortsatte med å si: «Ingen tro som effektivt kan møte kommunismen, kan bygge på det 19. århundres rasjonalistiske materialisme. For på det samme grunnlag bygger marxismen. Vi må søke dypere.»

Når folk spør hvorfor vår politikk i dag er så svak, så preget av vakling og ubesluttsomhet, fører svaret tilbake til denne det 19. århundres materialisme. For når menneskene har forkastet eller er blitt helt usikre i sin tro på den åndelige verdens realitet, er de om ikke halvveis kommunister, så dog uten forutsetninger til effektivt å bekjempe kommunismen. Dette er en av hovedgrunnene til kommunismens fremgang, hvor den har hatt fremgang. Det finnes en sympatiens 5. kolonne i mange edelmodige materialister. De fleste av sine tilhengere har de blant sosialistene, de kontinentale marxistiske sosialister, som ga dem alle de hovedforutsetninger de trengte med hensyn til universets materielle karakter, slik at striden mellom kommunister og sosialister til å begynne med så ut til å være mere en strid om midler enn om mål. Målet var man enig om: en politisk organisasjon av samfunnslivet med sikte på å øke og utbre det materielle velvære. På dette grunnlag skulle det så skapes en slags overbygning som uttrykk for kulturelle verdier og interesser. Sosialistene selv utgikk av den verdslige liberalismens epoke slik som Pave Pius XI i korthet har redegjort for. Deres herkomst er den liberalisme som fører til sosialisme som igjen fører til kommunisme. Bare så altfor mange av våre samtidige har ikke hatt annen utvikling enn denne: de tok sitt utgangspunkt i den liberalistiske materialisme, følte en sterk magnetisk tiltrekning til kollektivismen, ble ofte drevet over i sosialismen, enkelte ganger helt over i kommunismen. De kom aldri utenfor den store, stiltiende forutsetning som fulgte dem hele tiden.

Uheldigvis var dette den mentalitet som predisponerte disse folk til å ligge under for den store illusjon at et fruktbart samarbeide med kommunistene var mulig, enten i en s.k. folkefront eller i verdensomfattende målestokk som i San Fransisco, da de forenede nasjoner ble grunnlagt. De menn som president Roosevelt omga seg med, disse «progressive» som Harry Hopkins var den ypiske eksponent for, var stærblinde når det gjaldt muligheten av et samarbeide med kommunistene. De dro til Moskva og hadde for mange forutsetninger felles med de menn de skulle møte der, menn hvis dogmatiske ateisme ble betraktet som noe uvesentlig og likegyldig, fordi Vestens statsmenn selv var vokset opp i samfunn hvor betydningen av religiøs tro for samfunnslivet på det nærmeste var avskrevet til fordel for en helt fri politisk og økonomisk virksomhet.

Det fantes og finnes Gud skje lov ennå store reserver. Den enorme opphopning av moralsk kapital i de kristne århundrer er ikke helt forødt. Som Adam Smith sa i en beskjednere økonomisk sammenheng: «Det finnes en mengde ruiner i en nasjon.» Til tross for sine store villfarelser finnes det hos folkene i Vestens verden kristen tro. De er så sterkt preget av denne at både deres liberalisme og sosialisme har unnlatt å trekke de logiske konsekvenser deres rasjonalisme og marxismen krever. I stedet

Oslo byjubileum

Som kjent feirer Oslo i år 900 års jubileum for sin grunnleggelse. Også vi norske katolikker vil være med på å feire jubileet og minne om den betydning vår Kirke har hatt for byens liv og utvikling i de første århundre etter grunnleggelsen.

I den anledning har St. Olavs forbund med samtykke av Hs. høyærverdighet biskopen og med godkjenning av Oslo formannskap, besluttet å feire en pontifikal høymesse i St. Hallvardkirkens ruiner søndag 4. juni.

Vi vil henstille til våre trosfeller å slutte opp manntjevnt ved denne anledning.

Detaljert program vil komme i neste nr. av St. Olav.
St. Olavs Forbund,
Arbeidsutvalget.

klynger de seg i siste instans til en mere menneskelig overbevisning som er helt fornuftstridig og vilkårlig, sett i lys av den tro de bekjenner seg til, men lett forståelig sett i lys av hvem de var og den tro deres forfedre hadde i så mange århundrer.

Det har vært de rike og kultiverte samfunnsledernes skjodesynd at de har følt seg så trygge i sin egen rett og ved sine egne fortjenester at de mente å kunne frigjøre seg fra den kristne åpenbarings autoritet uten derved å behøve å frykte at samfunnet skulle gå i oppløsning. Den franske adels salonger var fulle av slike mennesker i det 18. århundre. Blant dem fantes det til og med prester som abonnerte på «opplysnings»-profetenes ensyklopedi og latterliggjorde hellige ting. De ignorerte fullstendig den syndflod som nærmet seg og som skulle skylde dem vekk i blod, fordi de idéer de hadde oppmuntret utløste sterkere lidenskaper enn man hadde regnet med. Borgerskapet i den tredje franske republikk som satte slik pris på å ha det behagelig, anså det for dobbelt fordelaktig å angripe Kirken. Det satte det i stand til å opptre som «fremskrittvennlig» og til å kalle seg «radikalt» og til å regne med resultater som ikke var av økonomisk art. Ved begynnelsen av dette århundre bemerket Guesde at den egentlige hensikt med kampen mot Kirken var å avlede det franske proletariats oppmerksomhet fra den stilling det befant seg i.

Det franske folk har måttet betale en fryktelig pris for disse og tidligere forbrytelser som er hovedårsaken til den svakhet som hjemsøker Frankrike i dag. Men dette gjelder om enn i forskjellig grad alle samfunn i Vestens verden. De har alle forsøkt å frigjøre seg fra en lære og en ortodoksi, de har alle forsøkt å leve etter en tro de kunne foreskrive seg selv.

Sannheten er at de liberalistiske prinsipper ikke strekker til. Deres store verdi og nytte kommer til sin rett i et ordnet samfunn og bare i ordnet samfunn i den utstrekning dette er bygget opp på en fast tro. Den store essensielle sannhet som man ikke bare helt åpent har neglisjert og ringeaktet, men konspirert imot og fornektet, er at Vestens nasjoner har vært troløse mot kristendommen; de har ønsket å bevare de goder som den kristne tro frembrakte, men var ikke villige til å betale den pris i sinnets og hjertets disiplin som denne tro krever.

The Tablet.

Mennesket og maskinen

Denne brenn-aktuelle artikkel har vi hentet fra den katolske publikasjon «Orientierung» som ser det som sin hovedoppgave å følge med og informere om brytningene mellom de forskjellige livsanskuelser. Tidsskriftet utkommer i Sveits.

En må slå fast som en utvilsom kjensgjerning at det som det ikke lykkedes de kristne, det lykkedes for marxistene: å få arbeiderne inn under sin innflytelse. Og omvendt: det som ikke lykkedes marxistene, det må lykkes de kristne om ikke menneskeheten skal gå til grunne: å gi arbeideren mer enn hans daglige brød, å ta ham som likeberettiget opp i samfunnet og gi ham tilbake det som marxismen og maskinen berøvet ham: *hans sjel*.

«To hundre års produksjonsraseri har latt vår ånd gå til grunne i teknikken. Det forfaller nå som om substansen i vår hjerne består av rullende maskineri. Vårt hjertes rop ble brakt til taushet og det er et under at arbeiderne ikke har kapitulert fullstendig innfor denne kjensgjerning til tross for at alt syntes lagt til rette for å hylle deres ånd inn i nattens mørke. Dette er et tegn på den uforgjengelige flamme som brenner i menneskenes hjerter likeså evig som solen.»

Dette sitat har vi hentet fra *Hyacinthe Dubreuil's* bok «L'équipe et le ballon». Den samme franske forfatter vender seg deretter mot den overfladiske oppfatning at «det må gjøres noe for arbeiderne» og skriver:

«Arbeiderne ønsker ikke at man manifesterer den slags velvilje overfor dem. Enhver art av «hjelpsomhet» overfor dem er mer egnet til å irritere enn til å bringe dem til å innta en bedre holdning til sitt arbeide. Jeg ergrer meg alltid over alle dem som løper omkring med en slags «sosial bestemmelse» i seg. Av den grunn er jeg nødt til å si at det er ikke noe slikt arbeiderne venter, men rett og slett rettferdighet.»

På alle mulige måter forsøker man nå å være mer «rettferdig» mot arbeiderne: ved å gi dem høyere lønninger, ved en bedre sosial forsorg, ved bedriftsråd, ved delaktighet i utbytte, ved å la dem få del i ledelsen av bedriftene, ved å behandle dem som likemenn i bedriftene slik som Dubreuil ønsker og som Bata-bedriftene har forsøkt, ved å nasjonalisere bedriftene osv. Man har kunnet peke på gode resultater, men var ikke de dårlige tallrikere? Hvorav kom det seg? Ved at man overså det faktum at det for arbeiderne ikke bare er om å gjøre å bedre de materielle kår eller å innta hedersplasser ved bedriftene, *men også å bli sjelelig og moralsk frigjort*. Når bedriftsherrene i så liten utstrekning har forstått dette, skyldes det ikke så meget ond vilje som den omstendighet at de befinner seg i nøyaktig samme situasjon som arbeiderne og er så sterkt grepet av tidens «produksjonsraseri» at også deres hjerter er brakt til taushet. Både bedriftsherrene som arbeiderne ble som følge av den stadig mer terroriserende teknikk uthulet innvendig. Nødvendigheten av å stå teknisk på høyden for å kunne hevde seg i den skarpe konkurranse har gjort begge til vesener som ikke har interessert seg for noe annet enn maskinens gang. Det er en stor feiltagelse marxismen gjør seg skyldig i, når den tror at arbeidsgiverne bare drives

av profitt-hunger, likeså stor som den arbeidsgiverne gjør seg skyldig i når de tror at arbeiderne ikke streber etter noe annet enn også å kunne plasere seg i en polstret stol og røke tykke sigarer.

Hos begge kom *mennesket* til kort, dvs. det vesen som ved siden av hjernen også har en sjel og et hjerte med andre behov enn maskinens. Mennesket lengter etter luft og sol, maskinen kjenner bare oljedamp og fabrikk-hallenes halvdunkel; mennesket lengter etter ro, maskinen kjenner bare til larm og hamring; mennesket lengter etter frihet, maskinen kjenner bare til drivremmenes tvang; mennesket lengter etter kone og barn, maskinen tåler intet annet vesen ved siden av seg; den skaper ikke, den bare produserer. To verdener så forskjellig som himmel og jord, men som likevel betinger hverandre, og som vil formes til en enhet.

Denne vilje til indre enhet, til å bli hele og harmoniske mennesker, gikk til største delen tapt for begge parter. Bedriften fylte deres sinn også utenfor arbeidsplassen: all glede og avspenning ble også til «bedrift».

Sier man til arbeideren at den nasjonaliserte bedrift er hans bedrift, ler han høyt! Hvordan skulle vel denne bedrift som ikke skiller seg fra andre enn ved et større og anonymere byråkrati, kunne være hans? Han streiker da også like meget ved disse bedrifter som ved privatbedriftene og har like meget rett som de hadde urett som «nasjonaliserte» ham — for å kunne gjøre politikk av et økonomisk problem. Den «sosiale» forsorg? Hvem betaler den? spør han og svarer: jeg, enten ved direkte avgifter til sosialforsorgen eller indirekte ved større skatter. Real-lønnen blir mindre. Det bedriftherren må ut med, må han ta fra et eller annet sted. Driftsomkostningene blir større, hvilket igjen influerer på prisene. Real-lønnen blir derved enda mindre. Dette vet hver eneste innsiktsfull fagforeningsleder. Hermed er ikke sagt at ikke mange arbeidsgivere beregner seg en temmelig stor profitt. Det finnes mange «virkeligere marxister» blant dem, mens mange «marxistiske» arbeidere gjerne vil både tenke og handle menneskelig. Men enda en gang må det sies: både arbeidsgiverne og arbeiderne har urett om de ser på hverandre som fiender og tillegger hverandre urene motiver, for begge lider under det samme onde: maskinen som har drevet mennesket ut av dem.

Vi kjenner vanskelighetene. Vi kjenner det som nettopp i vår tid, hvor jaget og opphisselsen, bakvaskelsen, mistenkeliggjørelsen, kort sagt alle lavere instinkter spiller en så stor rolle, motsetter seg enhver «enkel» løsning. Vi vet at det ikke bare er verden som er delt i to deler, men nesten hvert eneste menneske. Vi kjenner vår tids skrøpeligheter, og vi betrakter dem ikke som mannen i månen. Men: bortsett fra at vi også vet at hvert eneste problem kan løses om det bare reduseres til sine rette proporsjoner, vet vi også at himmel og jord danner en enhet, at vi ikke kan forestille oss en jord uten himmel og heller ikke en himmel uten en jord. Med andre

ord: at det religiøse problem og dermed Gud ikke kan skilles ut fra de menneskelige problemer.

Når vi understreker dette, er det ikke for å påvise den religiøse mening og verdi i alt det mennesket gjør, men for å komme tilbake til den indre tragedie som stadig sterkere truer med å gjøre mennesket til en maskin. Hva er årsaken til at ikke staten, ikke de politiske partier, heller ikke andre interessegrupper, men bare det menneske som er henvist til seg selv, forsøker å bryte igjennom jernringen av maskinelt tvangsarbeide, at bare dette menneske gir uttrykk for en ubetvingelig trang til frihet?

Skulle vi ikke ta hensyn til virkeligheten fordi nesten hver eneste demokratisk stat og FN i dag har opptatt menneskerettighetene som postulater i sine grunnlover? Vi tillater oss da å spørre: hva er årsaken til at det store flertall av mennesker oppfatter eller fornemmer disse postulater som noe mer eller mindre uvirkelig, som noe abstrakt som i de fleste tilfelle står i sterk motsetning til den frihet de respektive stater har lovet? Eller er det ikke et brudd på de deklarererte menneskerettigheter, når staten på vegne av et flertall som i morgen kan være et mindretall, i voksende grad forfører over den enkelte og hans menneskerettigheter? Vi ser at legen blir tvunget til å oppgi sin frie virksomhet og sine pasienter for å ta stilling ved en eller annen sosial institusjon; vi opplever at dommerne under utøvelsen av sin dommervirksomhet blir tvunget til å ta hensyn til staten som om staten alltid har rett; vi er vitne til at politikeren av hensyn til «partidisiplinen» er tvunget til å fornekte sin egen oppfatning; vi ser at industriherrer tvinges til å la sine bedrifter «nasjonalisere» til tross for at «nasjonen» ikke har noen anelse om hva den skal gjøre med dem og til tross for at «staten» selv ifølge fremtredende marxistiske teoretikere er «den slettet mulige forvalter»; vi opprøres over at foreldre som ønsker å la sine barn nyte godt av religionsundervisning, må opprette egne skoler for dem og i tillegg til dette også være med på å betale utgiftene til driften av statens skoler hvis undervisning ikke kommer deres barn til gode. Er ikke alt dette og enda meget mer en krenkelse av de så pompøst deklarererte menneskerettigheter? Men sier man: i et demokrati må en ta hensyn til flertallets vilje. Flertallets? Siden når har noe som stadig undergår forandringer kunnet brukes som fast målestokk? Kan man overhode tale om frihet, hvor mindretallets rett krenkes? Forandres mål og vekt som er fastsatt etter matematiske lover, etter skiftende flertalls ønsker? Men hva er vel en stat som endrer sin grunnlov etter skiftende flertall, annet enn en forakter av menneskerettighetene som evig og alltid er og forblir de samme? En stat som lar et tilfeldig flertall røkke ved sin grunnlov som den jo selv hviler på, kan ikke samtidig representere og forsvare menneskerettighetene. I en stat som fortjener navnet demokratisk, er disse grunnlover av moralsk for ikke å si religiøs natur: frihet, respekt for medborgerne, hederlighet, redelighet og rettskaffenhet. Det moderne demokrati er i virkeligheten bare truet av en fare: å falle som offer for flertallsdiktaturet som i de fleste tilfeller er betraktelig mer middelmådig enn et mindretallsdiktatur.

Hva man enn mener om dette er iallfall ett sikkert: staten kan i beste fall overvåke og beskytte medborgernes frihet og menneskerettigheter, men

aldri, aldri frembringe eller skape dem. Det kan bare mennesket selv, som er skapt i Guds bilde. Uten denne skapertrang, uten denne «uforgjengelige flamme som brenner i menneskenes hjerter» som Dubreuil snakker om, ville all menneskelig virksomhet komme til å befinne seg på det samme plan som bienes og maurenes.

Hva har alt dette med menneskets frihetskamp kelt-mennesker og i første rekke arbeiderne selv forsøker å frigjøre seg fra disse ikke falske men forfalskede tvangsforholdsregler og finne nye veier for igjen å gjøre maskinen til det den opprinnelig var: hjelper, ikke herre! Det er derfor ingen tilfeldighet at fellesskapsbedrifter, de s.k. *communautés*, skyter opp som sopp av jorden i Frankrike hvor kristendommens syn tross alt har gjennomsyret så store deler av befolkningen. Hva skyldes de? Vi kan la noen av dem som er oppstått helt uavhengig av hverandre, selv fortelle:

«*Altarfrance*» i Poulonzat: møbelfabrikk, grunnlagt i 1945. Prinsipp: Å frigjøre mennesket fra økonomisk tvang ved å la det eie produksjonsmidlene, å la alle stillinger stå åpne for hver enkelt ut fra hans *menneskelige* kvalitet og ved å dele utbytte etter hver enkelts *menneskelige* verdi.

«*Communauté de Nancy*»: entreprenørfirma, grunnlagt i 1946. Prinsipp: «Elsk din neste som deg selv.» Om dette ord har noen mening, så er det i vår bedrift.

«*Belier*», *Besancon*: Urkapselabrikk, grunnlagt i 1945. Prinsipp: «Det vi vil er å vise at dyd og rettskaffenhet ikke er forgyves. Derfor er det for oss om å gjøre å fordele fruktene av vårt arbeide slik at de i sin helhet kommer vårt fellesskap til gode. Denne helhet bestemmes etter et system med 44 punkter hvor det i like høy grad tas hensyn til den rent menneskelige og moralske virksomhet som gjensidig hjelp, forberedelsen av en fest, teaterforestillinger, arbeidet med biblioteket, foredragsvirksomhet osv. som til utførelsen av selve arbeidet.»

«*Boimondeau*», *Valence*: Urkapselabrikk, grunnlagt i 1945. (I løpet av tre år investerte arbeiderne i denne bedrift 14 millioner francs, i det ene år 1948 hele 6 millioner. Omsetningen var i 1949 100 millioner francs). Prinsipp: I kulturell henseende forblir vi tro mot vårt fellesskaps store idé som går ut på å utvikle mennesket videre på arbeidsplassen og i arbeidstiden uten at det skal behøve å betale noe ekstra for det. I statuttens artikkel 14 heter det: «Fellesskapet må være slik organisert at alle må føle seg forpliktet til å utvikle sin personlighet videre, å interessere seg for dette og velge fritt.»

«*La Vallée du Champsam*», landbruksfellesskap, inspirert av abbé Pountrain: «Det beste bevis på riktigheten av dette fellesskap er den tillit som er vist av 650 bønder. I løpet av to år har de lånt abbé Pountrain 20 millioner til dette fellesskap.»

La Communauté de Rosy: landbruksfellesskap, 67 hektar, fedrift. Prinsipp: Evangeliet var kilden til våre idéer. Rettferdighetsfølelsen er meget sterkt utviklet, selv i de minste ting.»

La Communauté Agricole de Bouron: 90 hektar. Prinsipp: «Vi grunnla dette fellesskap for konsekvent å kunne leve etter vårt ideal om rettferdighet, menneskeverd, brorskap, og for å forsøke å omsette vår åndelige overbevisning i handling.»

«*Cora*», *Riom*: Radioapparat-fabrikk. Det heter i statuttens artikkel 6:

«Innad må alle kjempe for å skape et miljø som er preget av brorskap, hvor alle føler seg helt frie, hvor de kan utvikle

sin personlighet helt fritt, med ett ord: hvor de kan frigjøre seg selv for å bli i stand til konsekvent å delta i arbeidet for arbeidernes emansipasjon.» Det moralske minimum som forlanges er: Du skal elske din neste som deg selv.»

«*Communauté du Batiment du Nord*»: Moralsk minimum: «Vi forplikter oss til ærlighet. Vi tar avstand fra løgn, dovenskap, mangel på måtehold, egoisme, dårlig opptreden og dårlig kameratskap.»

La Telemecanique de Nanterre: elektriske apparater og motorer. Er oppstått av 4 enkeltbedrifter. Siden 1937 har utbyttet vært delt med arbeiderne; i 1944 ble 50 prosent av utbyttet gitt til arbeiderne og 50 prosent til bedriften. Da omsetningen det år var 1.9 milliarder francs, fikk arbeiderne 232 millioner francs; like meget gikk til bedriften (felleskapet). Det holdes stadige kurser for arbeiderne; tekniske, alment kultureldannende. Resultatene er meget oppmuntrende.

Her har vi bare nevnt noen karakteristiske eksempler. En kan i dag slå fast at i alt 45 slike fellesskapsbedrifter har slått igjennom og hevder seg. Ved siden av finnes en hel rekke bedrifter hvor man ennå befinner seg på begynnelsesstadiet, men hvor man arbeider seg hen mot fullt fellesskap. Mange arbeidsgivere har selv tatt initiativet til å få sine bedrifter omdannet til fellesskapsbedrifter. Organisasjonen «Unge arbeidsgivere» går andre veier men mot det samme mål, og nedlegger megen omtanke og store anstrengelser i dette arbeide.

Det karakteristiske ved alle disse bedrifter er nesten uten unntagelse følgende:

a. De utgår fra det enkelte menneske og søker å bringe det økonomisk nødvendige i samklang med dets kulturelle og moralske idealer.

b. De virkelige fellesskapene bygges opp på familien og på hustruens arbeide, delvis også på barnas da det å gå i skole også betraktes som et arbeide og blir lønnet, fordi også det kommer fellesskapet til gode.

c. Lønnen tildeles etter et punkt-system hvor det også er tatt tilbørlig hensyn til den enkeltes moralske kvaliteter som utvist kameratskap og hjelp; de moralske begreper spiller m.a.o. en betydelig rolle.

Det være langt fra oss å ville overvurdere denne overmåte gledelige utvikling. Mange har opplevd store skuffelser og tilbakeslag, hvilket viser hvor vanskelig det er å være menneske! Vi er også klar over at denne form for økonomisk virksomhet vanskelig lar seg gjennomføre i storindustrien. Erfaringen har allerede vist at fellesskapsbedriftene helst ikke bør telle mer enn 100 familier. I de større bedrifter må en finne andre veier; her har Dubreuil pekt på betydningen av rimelighet i behandlingen av arbeiderne og hva man kan gjøre for å gi dem inntrykk av *helheten* av bedriften slik at den enkelte arbeider får en levende forståelse av hva han arbeider for og dermed blir sterkere knyttet til sitt arbeide. Men det man fremfor alt har å lære av fellesskapsbedriftene og som storbedriftene bør akte på er betydningen og verdien av de moralske impulser som behersker dem. Det ligger store muligheter der hvor man ikke betrakter arbeideren som en del av en maskin men som et likverdig vesen av kjøtt og blod, av hjerte og sjel. For selv om mennesket bare er alle tings målestokk, står det likevel i sentrum for alle jordiske aspirasjoner; men det gjør ikke dets produkt, maskinen.

Franske valfartsteder

Av J. Calvet

Fhv. rektor ved Det Katolske Institutt i Paris

Et av de mest slående trekk ved det religiøse liv i Frankrike i våre dager er den trangten til fellesskap som finner uttrykk i og blir tilfredsstilt gjennom valfart: vandring eller reise i grupper, samling på et eller annet sted, samvær i noen timer eller dager, felles bønn.

Frankrike har ca. 5000 slike hellige steder, som pilegrimene samler seg om; dette store tall bærer vitnesbyrd om en lang historie og et gjærende religiøst liv. Enkelte av dem har vært kjent i århundrer over hele verden på grunn av sin størrelse og sin arkitektoniske skjønnhet, som for eks. Mont Saint-Michel, Chartres, Vézelay, le Puy. Andre, for eks. Lourdes og Lisieux, er mindre, men har like stort ry. De mest rørende er kanskje de aller mest beskjedne, som ikke kan få navn etter noen by eller landsby: det er kapeller som snarere minner om en liten halmtekt hytte enn en kirke; de ligger likesom i søvn dypt inne i de øde skoger hele året, unntagen noen uker da de våkner til et myldrende liv.

Det var i høymiddelalderen at valfarten hadde sin blomstringstid og sin egentlige karakter av bostøvelse. Den omfattet en reise som ofte varrisikabel og strabasios, et lite komfortabelt opphold og et hardt program av bønner og asketiske øvelser. Vanskelige steder på veien var avmerket ved hjelp av lanterner i høye tårn. Ved de store veikryssene var det bygd «hospitaller» dvs. vertshus, til innkvartering av pilegrimene. Bortsett fra Mont Saint-Michel lå alle de viktigste valfartsstedene — Loreto, Roma, Santiago, de Compostela, Jerusalem — utenfor Frankrike. Men veiene som fører dit, krysser Frankrike, og pilegrimen stanset ved de hellige steder underveis.

Disse pilegrimsreisene har spilt en veldig rolle i Frankrikes historie. Tilstrømningen av pilegrimer til et kapell har utviklet en landsby eller en by omkring det kapellet. Pilegrimene har trukket kjøpmennene etter seg, og de religiøse festligheter har ført til at det har oppstått et marked. Også dialekter har støtt sammen og har påvirket hverandre.

Langt borte i synsranden tårnene fra katedralen i Chartres — målet for pilegrimenes vandring.

Pilegrimsreiser til Roma i juli og til høsten

Komitéen for det Hellige År kan meddele at det er mulighet for å få arrangert en billigreise for unge pilegrimer til Roma i juli måned. Interesserte kan henvende seg til Metro Trafikkaksjeselskap, Karl Johansgt. 31 (inng. Arbeidergaten), Oslo.

Så vidt en kan se skulle også alt ligge vel til rette for en pilegrimsferd i september/oktober. Dersom ikke noe uforutsett inntreffer, vil en slik ferd bli gjennomført. Komitéen vil som rimelig er først basere opplegget av reisen på grunnlag av de erfaringer en gjør på Hovedpilegrimsferden. Som i ovennevnte tilfelle vil Metro Trafikkaksjeselskap stå til tjeneste med opplysninger, og det anbefales interesserte allerede å sende inn sine påmeldinger — godkjent av den katolske sokneprest på stedet.

Komitéen for Det Hellige År.

Slik skal det gjøres!

Fredrikstad katolske Ungdomslag har av et «fond for menighetsarbeide og katolsk aksjon» bevilget kr. 200,— til «St. Olav's administrasjon med henblikk på den pågående abonnementskampanje.

For en tid siden mottok bladet et beløp fra Fredrikstad ledd av N. K. K. F. til samme formål.

Nyheter, oppfinnelser, legemidler og forskjellige kulturgoder har blitt fleres eie. Her opsto også de episke dikt, som skulle gjøre kjent for pilegrimene de lokale legender i forbindelse med den helgen de var kommet for å dyrke. Valfartstedenes geografi belyser bosetningens og de regionale institusjoners og skikkers historie; den eldste poesi er nøye knyttet sammen med disse åndelige samlingsplasser. Den som ikke er oppmerksom på dette, kan vanskelig forstå Frankrikes historie.

Uten å opphøre fullstendig lå valfarten fra slutten av middelalderen lenge nede. Under krigen i det 15. og 16. århundre, da veiene var så usikre, ble mange helligdommer plyndret eller glemt. Det 18. århundres filosofiske rasjonalisme og det 19. århundres tro på vitenskapen ga ikke grobunn for utvikling av pilegrimsånden. Mange av de hellige steder falt i en dyp søvn på grunn av menneskenes likegyldighet.

I vår tid har de blitt vakt til live igjen. Interessen for arkeologi og den store reisetrafikken har åpnet folks øyne for de gamle valfartstedenes skjønnhet, og våre dagers kristendom har større sans for betydningen av bots-pilegrimsferd.

De hellige steder åpner påny sine porter. Veiene blir satt i stand og reisene organisert. Bortsett fra noen ildsjeler går ikke lenger pilegrimene til fots. Men de moderne fremkomstmidler byr til gjengjeld på en annen fordel: en kan samle større skarer på en gang. Våre dagers franskmenns trang til fellesskap blir på denne måten tilfredsstilt. De forsamlede pilegrimer elsker virkelig hverandre, noe som er sjeldent i en stor forsamling av mennesker; de ser på hverandre med broderlige øyne, og de ber sammen til den samme Gud. De er bokstavelig talt ett.

Det er lett å forstå betydningen av slike sammenkomster, deres innflytelse på den sosiale fred. Og da de store valfartssteder mer og mer får et internasjonalt preg, forstår man også at de kan bidra til å fremme freden mellom nasjonene.

Persbraaten — vårt nye feriehjem

Slår en tilbake i tidligere årganger i «St. Olav», vil en finne en lang rekke opprop, notiser og annonser som kaller på lesernes oppmerksomhet for noe så underlig som en «ønskedrøm». Det er ingen ringere enn *Sigrid Øde* som har hatt denne drømmen, fortalt den og vandret videre i den år etter år . . .

Søndag 23. april vandret en større skare katolikker fra Bleiken stasjon på Gjøvikbanen i Brandbu herred en tve minutters vei opp gjennom skogmarken til de stanset foran et vidunderlig brunbarket tømmerhus 500 meter over havet. Det lå og solet seg i skogranden på en skråning hegnet inn av skigard og trær, men med uforstyrret utsikt over Randsfjorden og inn mot snødekte fjelltopper med Norefjell i bakgrunnen.

Dette var «Ønskedrømmen» eller Persbraaten» som stedet heter — Vikariatets nye feriehjem! Frøken Ødes idé, tatt opp av Mariakongregasjonen i Oslo med komitéens primus motor, fru Aggie Bruce i spissen, var blitt en skjønn virkelighet. I dag råder Vikariatet med andre ord over et sted der vi kan legge våre feriekolonier, trette husmødre søke hvile, ungdommer dra på tur, retretter og sammenkomster arrangeres under de mest ideelle forhold. Det mangler bare et kapell, men det kommer, sier de energiske damer i Mariakongregasjonen som i samarbeide med alle byggende krefter vil føre verket videre på Vikariatets vegne. Foreløpig står Persbraaten med en stor peisestue, kjøkken, hall og veranda i 1. etasje med et par soverom ovenpå. Men det er meningen å utvide huset til et fullt ut tilfredsstillende feriehjem med kapell. Utsikten er som sagt herlig, og terrenget omkring deilig, sommer som vinter.

Det var ikke noe mer rimelig enn at en begivenhet som denne var en av de riktig store for dem som har stått bak arbeidet med å skaffe dette feriehjem. Og det ble en like stor begivenhet for dem som den vakre april-søndag var med på den høytidelige innvielse av stedet. Hs. Høyvervdighet biskopen og en rekke prester og representanter for søsterkongregasjoner i Osio hadde sammen med formennene i de forskjellige foreninger og lag i Oslo tatt imot den elskverdige innbydelsen fra feriehjemkomitéen. Kledt i bunad sto komitéens medlemmer — fru Bruce, frøken Øde og fru Ruth Kristiansen —

Første dag på Persbraaten. Nederst: t. h. Feriehjem-komitéen ønsker Hs. Høyærv. biskopen velkommen. T. v. ses Biskop, prester, St. Josephs- og St. Elisabethssøstre dele glede med de mange gjester.

UTLANDET:

VATIKANET

Internasjonalt pressefelttog satt i gang mot Det Hellige År.

Pressesjefen for Sentralkomiteén for Det hellige År, mgr. *Albino Galetto*, vender seg i en lederartikkel i «*Osservatore Romano*» meget skarpt mot den pressekampanje som er satt i gang verden over for å sabotere Det Hellige År og skremme pilegrimer fra å dra til Rom.

Det heter i artikkelen at det ikke ville være møyen verd å imøtegå de skrivelser som sendes ut fra forskjellig hold, om ikke utenlandske aviser som er kjent for sin objektive rapportasje også hadde åpnet spalteplass for disse *bevisst løgnaktige* meldinger. Det er særlig den marxistisk-materialistiske presse som gjør hva den kan for å bringe Det hellige År i miskreditt. Men ikke bare denne presse. Også liberale aviser tuter med, og vi vet jo hvilke krefter som oftest står bak den presse.

I artikkelen slås det fast at meldingene om plyndringer av pilegrimer og en systematisk utplyndring er grepet fullstendig ut av luften og dokumenteres hvor usanne disse meldingene er. Det har også vært skremt med streiker og de ubehag streikesituasjoner fører med seg. Det faktiske forhold er at de få streiker som har funnet sted i Rom ikke på noen måte har influert på pilegrimenes besøk i Den evige stad.

En gjør rettst i å se på denne pressekampanje som et utslag av den frykt de gudløse i verden nærer for virkningen av Det hellige År.

sammen med Mariakongregasjonens formann fru Ragnhild Nylund og preces pastor Vranken og tok imot gjestene. Etter at Hs. Høyververdighet hadde vigslet huset etter det tradisjonelle ritual, ble det holdt dialogmesse ved det provisoriske alter reist i peisestuen. Biskopen, som forrettet, holdt en gripende preken over søndagens tekst om Den Gode Hyrde og knyttet stedets mening og mål til Den Gode Hyrdes dragende kjærlighet.

Den første dagen på Persbraaten forløp etter beste Akersvei-tradisjoner. Fru Josefine Hansen manglet ikke på kjøkkenet, og St. Josefs-søstrene sto for det som ble budt i peisetuen — dermed er alt sagt! Det sier seg selv at talenes rekke var lang. Fru Ragnhild Nylund overrakte, stolt og glad, Persbraaten i førsteklasses stand til Det Apostoliske Vikariat, og takket komiteén, særlig fru Bruce for den beundringsverdige innsats for saken. Biskopen gjentok denne takken på det varmeste og uttalte sin glede over denne tilvekst til Vikariatet som dette stedet innebærer. Det var videre taler av Mariakongregasjonens preces, pastor *Vranken*, av sekr. Einar *Smith* ved Oslo Menighetspleiers fellesutvalg og av to representanter for de unge. Men særlig begeistring knyttet seg til fru Bruces tale da hun til slutt på sin manns og egne vegne overrakte Hs. Høyververdighet et stort norsk flagg som skulle vaie over Persbraaten. Til slutt takket frk. Øde for at hun hadde fått være med å oppleve denne dagen og ønsket den samme Guds velsignelse over *feriehjemmet* som Han hadde vist over hennes «*ønskedrom*».

Oslo katolske Ungdomslag

takker dem som sluttet opp om Oslo-ungdommens propaganda-aften den 19. april. Aftenen innbrakte et beløp som dekker deltakelsen for alle de fire Oslo-ungdommer som skal oppholde seg ved Ungdomslederskolen i Dalum til sommeren. *Svenn Ruyter.*

BRITISK ØST-AFRIKA

Over 2 millioner katolikker i Britisk Øst-Afrika.

Britisk Øst-Afrika har i dag over 2 millioner katolikker. Det er 4 ganger tallet på protestantene, heter det i en bulletin i *Fides*.

Tallet på katolikker i Uganda, Kenya og Tanganyika er steget fra 4 — fire — til 2 037 121 i løpet av de siste 70 år.

De første fire negrene ble døpt i Uganda i 1880. I dag har Uganda 984 191 katolikker, Kenya 288 527 og Tanganyika 664 403.

CHINA

32 trappister myrdet av kommunistene i China.

Syv trappistmunker, seks kinesere og en belgier, som har tilbrakt 16 år i China er kommet til trappistklostret St. Nibert i Canada. De forteller at trappistklostret *Maria Consolatrix* er blitt ødelagt av kommunistene og at 32 trappistmunker ble myrdet ved anledningen.

ENGLAND

Lord Vansittart retter voldsomme angrep på kommunist-sympatiserende prester i Den engelske statskirke.

Under en debatt i Overhuset om den kommunistiske infiltrasjon i den britiske statstjeneste grep Lord *Vansittart* som er en av de mest innflytelsesrike personligheter i britisk politikk i dag, ordet og rettet voldsomme angrep mot de kommunistiske medløperne blant Den engelske statskirkes presteskap. Lord Vansittart nevnte en rekke av disse medløperne ved navn, blant dem den aglikanske biskopen av Bradford og den beryktede «røde dekan» i Canterbury, dr. *Hewlett Johnson*, og pekte på helt utillatelige offentliggjørelser og taler fra disse folk. Lord Vansittart nevnte at det til og med finnes en *prokommunistiske presteforening* som sprer flyveskrifter med den vill-ledende betegnelsen «*Magnificat*».

I en av brosjyrene har, uttalte Lord Vansittart, en særlig «*mordlysten geistlig*» ved navn Gilbert Cope åpent forfektet det synspunkt at det er forsvarlig å *drepe en politisk motstander*. Det er en skandale, fremholdt lord, at slike folk av staten tilbys stillinger ved våre universiteter. Det er et hykleri over alle grenser om noen kaller seg kristen og samtidig i publikasjoner går inn for at man kan myrde politiske motstandere, fordi de i økonomiske spørsmål har en annen oppfatning.

Lorden kritiserte videre en brosjyre, skrevet av biskopen av Bradford hvor det bl. a. heter at i Russland blir Kristi budskap forkynt.

Videre gjorde lord Overhuset oppmerksom på en brosjyre av den anglikanske geistlige Stanley Evans om «*Kristendommen og kommunismen*». Stanley Evans er den samme engelske statskirkeprest som fikk adgang til rettsforhandlingene under prosessen mot kardinal Mindszenty, og som kom hjem og fortalte det engelske folk at kardinalen fikk hva han fortjente. I sin brosjyre hevder han at det finnes mer kristendom i Sovjet-Unionen enn i England. Lord Vansittart henledet Overhusets oppmerksomhet også på den amerikanske pastor Chambers som kort tid for krigen vakte oppsikt med et forslag om å reise en Kristus-statue med hammeren i den ene og sigden i den andre hånden.

Lord Vansittarts erklæringer har vakt stor oppsikt i den engelske offentlighet. Ved sin tale har han henledet folkets oppmerksomhet på den engelske statskirkes *prinsipielle svakhet*. Den anglikanske biskop Ely kunne i debatten straks svare Lord Vansittart med å vise til at Church of England ikke har noen rettslig mulighet til å få fjernet kommunistiske geistlige fra deres embeder.

På vel underrettet hold i London gir man uttrykk for den oppfatning at debatten i Overhuset vil komme til å reise sterke krav om en endring av Statskirkenes utålelige avhengighetsforhold av staten. Det er utålelig, heter det, at Church of England skal være hemmet i sine vedtak av Parlamentet og regjeringen. Noe må nå gjøres for å bli kvitt dette formynderkap. Ellers vil som følge av mangelen på lærenormer og kirketukt det engelske folk bli prisgitt kommunistiske biskoper, dekaner og geistlige.

«The Times» og den kristne religion.

Det engelske katolske uketidsskrift «*The Tablet*» skriver i sitt nummer for den 15. april i år følgende:

«Sist lørdag ga *The Times* korrespondent i Beograd en beretning om en samtale han hadde hatt med marskalk Tito. I denne beretningen ble ikke religionen nevnt med et ord; og i en ledende artikkel i det samme nummer hvis hensikt var

å få det engelske folk til å akseptere Tito, ble det ikke nevnt et ord om den brutalitet den materialistiske marxismen i Jugoslavia bruker for å påvirke barn til romersk-katolske og gresk-ortodokse foreldre. De eneste overgrep som ble referert, refererte seg utelukkende til materielle ting som for eksempel at kollektiviseringen var drevet for langt. *The Times* erklærte at «ingen reiser spørsmålet om marskalk Tito's rett til å drive sosialistisk politikk», uten antydning av at denne «sosialistiske politikk» er ensbetydende med statsopplæring i ateisme. Artikkelen sluttet med en forsikring om at «vestmaktene er rede til å hjelpe selv en kommunistisk stat», og dette med en varme som aldri er kommet et Spania til del. Alt dette skjedde påskeaften, og i det samme nummer fantes en annen redaksjonsartikkel i anledning påsken hvor det merkelig nok ble slått fast at den kristne religion har en viss betydning.

Vår tid — avgudstjenestens tidsalder, hevder engelsk erkebiskop.

På en bankett for 500 irlendere uttalte erkebiskopen av Liverpool, mgr. *Downey*, at det er likefrem paradoksalt at vår tid som roser seg av å være opplysningens tidsalder, i virkeligheten er en avgudstjenestens tidsalder. Visselig er ikke avgudene av tre og bronse, de er av en annen beskaffenhet. Vår tid, hvis åndelige liv er totalt forkrølet, dyrker seksualitetens, hygienens, kunstens, de store forretningenes, den snevre nasjonalismes og den angivelige vitenskaps guder. Heldigvis, understreket biskopen til slutt, har irlenderne holdt så urokkelig fast ved de kristne grunnprinsipper at denne nye avgudsdyrkingen ikke har vunnet innpass hos dem.

FRANKRIKE

Frankrikes katolikker til kamp mot slumkvarterene.

Som de fleste europeiske land lider også Frankrike under bolignød. Katolikkene i den franske by Rennes har tatt opp dette problem på en så mønstergyldig måte at en beretning om deres tiltak er på sin plass.

I juni 1948 gjorde et medlem av Den hellige Vinsents selskap sin menighet oppmerksom på noen tilfeller av boligelendighet som krevde hurtig inngripen. Da det ikke lyktes å underbringe de nødstedte i baraker, besluttet man selv å bygge. Men det kunne bare skje ved hjelp av *hele menigheten*. Etter at saken var behørig kunngjort, dannet man Den hellige Stefans selskap og gikk i gang. Resultatet ble over all forventning strålende. Det strømmet inn med gaver, penger og byggemateriell. Noen stillet maskiner, andre lastebiler og andre sin fritid til disposisjon. I september 1949 var 5 hus ferdigbygget hvor husvillige familier kunne flytte inn.

Dette var imidlertid bare begynnelsen, som imidlertid hadde vist hvor vanskelig det var å løse problemet. Man innså at oppgaven var for stor ikke bare for menigheten, men for hele byen.

Man lot imidlertid ingen tid gå tapt. Etter at alle kirkesogn var mobilisert, ble det besluttet at man skulle vende seg til alle kirkelige organisasjoner og bevegelser. Også kardinal *Roques* grep inn og understreket i en tale at dette tiltak var et bevis på hvordan kristen nestekjærlighet skulle praktiseres. På et møte hvor alle menigheter og organisasjoner var representert ble det besluttet å ta kampen opp mot slumkvarterene i Rennes. «Foreningen til bekjempelsen av slumkvarterene i Rennes» ble dannet, og nå har man tatt fatt for alvor og i stor stil.

Jesuittpater danner ny organisasjon av ofrene for nazismen.

Peter *Riquet*, S. J. som samlet så store menneskemasser til sine fasteprekner i Notre Dame i Paris i år, har nå dannet en ny organisasjon av ofrene for nazismen i Frankrike for å erstatte den organisasjon som kommunistene har fått kontrollen over.

HOLLAND

Forurettelse av katolske sykehus.

Katolikkene i Holland beklager seg sterkt over den forurettelse av katolske sykehus som finner sted fra statens side. Bygging av nye sykehus og utvidelser av eldre får bare skje i sterkt begrenset målestokk. Disse begrensninger gjelder derimot ikke for statens egne sykehus. Dessuten må staten gi sin tillatelse for at et katolsk sykehus skal kunne reises.

Den katolske presse i Holland har nå tatt opp kampen mot disse diskriminerende forholdsregler. Den fremholder at det strider mot grunnloven at det kreves tillatelse fra statens side for å reise karitative institusjoner.

JAPAN

Kirkens innflytelse i Japan stiger.

«Kirken kan glede seg over at dens innflytelse er stadig stigende i Japan,» meldte pater *Patrick O' Connor* over Vatikanets kringkasting nylig. Dette kom særlig til uttrykk ved feiringen av 400 års jubileet til minne om Fransiscus Xaverus' ankomst til Japan.

Over 11 000 japanere ble enten døpt eller konverterte i 1949.

PAKISTAN

Muhammedanerne villig til samarbeide med Kirken.

Overhodet for muhammedanerne i India, *Aga Khan*, slo til lyd for større forståelse mellom de kristne og muhammedanerne, da han nylig kom til Nizza fra Rom.

«Jeg understreker enda en gang min tro på nødvendigheten av at Islam og kristendommen bør komme nærmere hverandre i gjensidig respekt,» uttalte han. «Det er min oppfatning at muhammedanerne stort sett er villig til en slik tilnærming, men de kristne bør ta initiativet.»

POLEN

Kommunister krenker skriftende katolikker.

Polske katolikker som forlater skriftestolen, er i den siste tid blitt antastet av utsendinger fra det hemmelige politi som har underkastet dem forhør. Særlig vil de ha rede på hva skriftefarens har meddelt den skriftende.

Falske prester i virksomhet.

Vi har tidligere i St. Olav omtalt den virksomhet kommunistene har tatt opp for å utdanne falske prester for ved hjelp av disse å skape forvirring og splittelse i den kristne verden i vesten. Fra Spania meldes det at det spanske politi nå er kommet over en slik agent, en tysker, som hadde klart å bli opptatt ved et katolsk presteseminar. Tyskeren har avlagt full tilståelse.

Fra Polen kommer meldinger om nye vanskeligheter for biskopene. Etterkrigstidens emigrasjon fra Polen og knappheten på prester har begunstiget folk som meget dyktig har presentert seg som prester. Nå viser det seg at flere av disse «ukjente» prester er folk som har fått sin utdannelse som «prester» av bolsjevikene i de kommunistiske «seminariene» i Lvov og Chelm. Disse prester organiserer nå konferanser med «demokratiske» prester. Det har vist seg vanskelig å avsløre disse falske prester, da biskopene er avskåret fra kringkastingen og pressen.

SPANIA

Intet «protestantisk problem» i Spania.

I en debatt i Senatet i Washington nylig slo senator *Owen Brewster* fast at det s. k. protestantiske problem i Spania åpenbart er falsk fremstilt.

Som bevis leste han et brev han hadde mottatt av presidenten for Det amerikanske handelskammer i Barcelona, *Klein*, som har levet 27 år i Spania og som erklærte at han i de 27 år han hadde oppholdt seg i Spania ikke hadde kjent til noe protestantisk problem, før han leste om det i «New York Herald Tribune» den 23. februar 1949 i en artikkel av en *Homer Bigart*. Da denne artikkel etter hans oppfatning ikke bare ga en helt igjennom falsk fremstilling av det faktiske forhold, men også skadet det spanske folk, hadde han sendt et svar til utgiveren av «New York Herald Tribune» som imidlertid ikke offentliggjorde det.

Klein nevner videre i sitt brev at han har beskjefteget seg med spørsmålet i 5 måneder, og er kommet til det resultat at det bare eksisterer i fantasien hos enkelte protestantiske prester i Spania som i sine beretninger har villet gi inntrykk av at de er utsatt for forfølgelser, hvilket imidlertid overhodet ikke er tilfelle.

Klein skriver videre i sitt brev at han selv har oppsøkt flere protestantiske pastorer og forelagt dem beskyldningene. De hadde alle innrømmet at deres klager hadde vært overdrevne. Etter *Kleins* oppfatning har protestantene i Barcelona som disponerer 20 forsamlingshus ingen grunn til å klage. De får holde sine gudstjenester helt uforstyrret uten innblanding fra noe hold.

Protestantene hadde beklaget seg over at det ikke er tillatt å gjøre sine gudshus kjent ved ytre kjennetegn, men den samme bestemmelse gjelder også for de katolske kirker. Noen angrep var forekommet, men ytterst sjelden og de var aldri inspirert av regjeringen. De fleste av disse angrep som i virkeligheten var meget få, forekom etter at de nasjonale tropper hadde rykket inn og besatt enkelte byer under borgerkrigen. Dette hadde de protestantiske pastorer også innrømmet.

Senator Brewster slo fast til slutt at alle påstander om forfølgelser av protestanter i Spania savner ethvert grunnlag. **Spania angripes på grunn av sin katolske tro.**

Pressen i Madrid erklærer at Spania kan vente til de stater som i dag ikke ønsker å ha forbindelse med det, har kvittet seg med sitt hovmot og ber Spania om hjelp. Spania blir angrepet hovedsakelig på grunn av sin katolske tro, sår pressen i Madrid fast, og avslører dermed faktisk *den egentlige grunn* til den holdning store deler av verden har inntatt til Spania etter krigen.

SVEITS

Protestantisk pastor bebreides av sine trosfeller for angrep på Det Hellige År.

For kort tid siden påtalte en protestantisk pastor i Sveits at den sveitsiske presse har brakt en så fyldig billedreportasje fra Pavens åpning av Den Hellige Dør i forbindelse med åpningen av Det Hellige År.

Katolikkene i Sveits har hatt den tilfredsstillende og glede å oppleve at dette angrep er blitt sterkt kritisert av en rekke protestanter som i inserater til pressen har understreket det meningsløse i på den ene side å gå inn for og støtte de ekumeniske bestrebelsene, mens det på den annen side rettes angrep av en slik art på Den katolske kirke.

TSJEKKOSLOVAKIA

Avgjørende kamp forestående.

Kreml har valgt Tsjekkoslovakia til å prøve krefter med Vatikanet, fordi Moskva tror at det er lettere å slå Kirken ut i dette land enn i Ungarn og Polen, heter det i en lederartikkel i «New York Times». Avisen ser i den prosess som nettopp har funnet sted i Praha mot 10 katolske geistlige en forberedelse til den avgjørende kamp, og minner om at «ministeren» for kirkelige anliggender, *Alexei Cepicka*, for fire uker siden ga de katolske biskopene en siste «advarsel».

Det skyldes ingen tilfeldighet at Moskva har valgt Tsjekkoslovakia til kampplass for sin kraftprøve med Vatikanet, heter det videre. Tsjekkoslovakias politiske tradisjoner er antiklerikale. (Vi minner om vår artikkel om Thomas Masaryk i nr. 11—12 av St. Olav.) Kreml tror av den grunn at det er lettere å slå Kirken i dette land.

Proessen i Praha viser iallfall at kommunistene nå føler seg sterke nok til å ta kampen, men også at det tsjekkoslovakiske hierarki ikke kommer til å gi etter.

Artikkelen understreker til slutt at Vesten står hjelpeløs ovenfor disse metodene og at den tanke at alle de millioner bak jernteppet som er nødt til å lide under det brutale kommunistiske styre og leve i uvitenhet og finne seg i daglig å fores med løgn, er lite tilfredsstillende.

TYSKLAND

Kardinal Frings om tidens spørsmål.

Den katolske avis «De Gelderlander» som utkommer i Nijmegen, har intervjuet kardinal Frings om en rekke av tidens aktuelle spørsmål. Kardinalen uttaler bl. a.:

«Katolikkene i Vest-Tyskland henter seg nå litt etter litt etter alle de slag som er tilføyd dem siden 1933. Vi utgjør i dag en makt man ikke kommer forbi, hvilket jo pastor Niemöllers uttalelser bekrefter.»

Kardinalen uttaler også sin store glede over den trosiver katolikkene i Vest-Tyskland legger for dagen, og da særlig ungdommen, hvis organisasjoner har tatt et mektig oppsving, noe som ifølge kardinalen gjelder for alle de katolske organisasjoner i Vest-Tyskland.

På spørsmålet om virkningen av nasjonalsosialismen på katolikkene i Vest-Tyskland fremholder kardinalen at nasjonalsosialismens innflytelse ikke må overvurderes, da den katolske befolkning ikke lar seg så lett bluffe. I dag foreligger det en meget større fare, understreker kardinalen videre, nemlig den kommunistiske. Kardinalen beklager også den «asfaltånd» som har gjort seg bred, takket være importerte tidsskrifter vestfra hvis moralske gehalt er under all kritikk.

Til slutt uttaler kardinalen sin store tilfredshet med *de økonomiske enhetsorganisasjonene i Tyskland* (sammenslutninger av arbeidsgiver- og fagforeninger) hvilket har ført til en hittil ukjent ro på det tyske arbeidsmarked. Nå er det om å gjøre å sikre katolikkene «en noe større innflytelse» i disse sammenslutninger, uttaler kardinalen til slutt.

1500 tyske ordenssøstre prisgitt den grusomste skjebne i Sovjet-Unionen.

Et brev fra en tysk ordenssøster til hennes foreldre gir et bilde av en skjebne som har rammet 1500 tyske ordenssøstre som er tvangstransportert til Sovjet-Unionen som trosser enhver beskrivelse.

«Det er virkelig redselsfullt,» skriver ordenssøsteren, «hva vi må lide. Vi blir behandlet som dyr, drevet til arbeide, pisket og slått. Vi har det værre enn dyrene, da ingen tenker på oss. Når vi faller døde om av utmattelse eller vaktene slår oss ihjel, er det ingen som spør etter oss. Tiende, bitre og bedøvet tumler vi til arbeidet. Skjer ikke dette fort nok eller er vekten i dårlig humør, lar man oss få smake piskan.»

«Først ble vi satt til å bygge en bro. Vi måtte dra på tunge jernbjelker og anbringe dem høyt oppe over den brede elv. Falt noen om av utmattelse, ble vedkommende brakt til bevissthet ved piskeslag eller ganske enkelt slengt ut i elven. Vi har fått meget lite å spise. Mange av søstrene er døde, og vi som lever misunner dem.»

For tiden arbeider vi i en gruve, hver dag under jorden i en kvelende atmosfære. Hadde vi bare noen som kunne trøste og oppfuntre oss. *Men det finnes ingen.* Vi er fullstendig isolert og forlatt. Aldri søndag, aldri en fridag, bare hardt, skiddent arbeide. Sult og mishandling, en hard sengeplass, urenslighet og utøyt. Vi løper omkring i filler og sulter alltid. *Vi er ikke mennesker lenger.*

Søsteren forteller i brevet at bare de minste lidelser er nevnt for ikke å volde foreldrene enda større sorg og bekymring. *Søstrene ber om alles forbønn* for at ikke troens flamme skal slukne. Alle fortrøster seg ennå på Gud, skriver søsteren til slutt.

UNGARN

Cellekamerat til kardinal Mindszenty forteller om mishandlingen av kardinalen.

En yngre mann som har klart å bringe seg i sikkerhet i den britiske sone i Tyskland, forteller at han delte fengsels-celle med kardinal *Mindszenty* og at kardinalen ble brutalt slått da han pekte på de falsknerier som var foretatt i de dokumenter man brakte ham fra hans eget kansli.

Flyktningen er den 29 år gamle sønn av presidenten for Den katolske aksjon i Ungarn, *Kovacs Karoly*. Karoly forteller til *Kölnische Rundschau* at han ble arrestert i desember 1948 og satt inn i en celle hvor kardinal Mindszenty og grev *Esterhazy* befant seg.

«Etter at vi hadde nektet å gå med på at en rekke kjente personligheter i Ungarn var innblandet i et komplott mot det kommunistiske styre,» forteller han, «ble vi satt i elektriske stoler og underkastet alvorlige og langvarige elektriske sjokk-behandlinger. Vi ble også tvunget til å se mot et skarpt lys, mens det ble sendt kraftig dansemusikk og marsj-musikk gjennom høyttalere. Etter tre timer fikk vi en pause da vi ble spurt om vi ved våre navnetrekk ville bekrefte at den liste over mistenkte man forela oss, inneholdt navnene på folk som hadde konspirert mot styret.»

Man viste oss en tykk pakke dokumenter som angivelig skulle være funnet i kardinalens palass. Vi kunne se at dokumentene var forfalsket. Kompromitterende setninger var satt inn i teksten på flere med trykksvæerte slik at den fotografiske gjengivelsen nok kunne se ut som ekte. Men vi gransket dokumentene nøye og kunne da se at de var forfalsket. Da kardinalen pekte på forfalskningene ble han brutalt slått og mishandlet. Vi nektet å gå med på noe som helst, hvorefter det sterke elektriske lyset igjen ble satt i øynene på oss til musikk fra høyttaleren. Dette fortsatte i mer enn 36 timer.»

Karoly tilføyet at han og kardinalen ble satt i en hermetisk celle som innvendig var kledd med gummi. I denne cellen ble det atmosfæriske trykk forandret til stadighet, helt til de falt i vanmakt.

Etter at kardinalen var kommet til krefter igjen, ble han bedt om å undertegne et dokument hvorved han ville ha diskriminert en rekke kjente katolikker. Kardinalen nektet.

De ble deretter tvunget til å stå på tærne i timer med armene strukket oppad. De falt flere ganger i avmakt, men ble brakt til bevissthet ved hjelp av kald vann.

Etter at de en gang i tre døgn hadde vært uten mat og vann, ble de telefonisk underrettet om at de ville få forlate Ungarn om de undertegnet dokumentene. De nektet.

Deretter fikk de sterk saltet mat. En vokter brakte dem vann, men det fikk de bare drikke om de ville svelge noen tabletter. Kardinalen ble tvunget til å ta 8 tabletter.

Karoly skriver deretter et besøk kardinalen fikk av sin mor. Kardinalen kjente henne overhodet ikke igjen, bare mumlet: «Jeg har det bra. Jeg blir pent behandlet og alt er bra.»

Karoly sier til slutt at de mens de var under giftens innflytelse undertegnet en rekke dokumenter som diskriminerte dem selv og mange medlemmer av Den katolske aksjon.

ENRICO GISMONDI & CO. A.S

Grunnlagt 1891

Reggio Emilia — G E N O V A — Colle Val d' Elsa

Telegramadresse: Ocirne Genova
» Reggioemilia
» Collevaldelsa
Rikstelefon: 21-936 Genova
24- 38 Reggio Emilia
86-087 Colle Val d' Elsa
Post Box: 712 Genova
167 Reggio Emilia
Colle Val d' Elsa (Siena)
Codes: Bentleys Complete, Boe.

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveising -
Stanseartikler

A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI

Fredrikstad

Telefon 2612 - 2613

Til parkett og linoleum:

HUGOS boneolje

TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»

Fredrikstad

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

KJØTTFORSYNINGEN

Fredrikstad

Tlf. 2855

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

Johan Heldal A.s

BERGEN

TØNSBERG GLASSMAGASIN

Glass - Porselen - Stentøy

Tønsberg - Tlf. 12 67 - Torvgaten

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

I UNGDOMMEN VEIER
EN KRONE SA LITT,
I ALDERDOMMEN SAK-
NES DEN TITT —

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet